

Pozostałe tematy rachunkowe

Artur Chądryński

Kamil Józwik

Krzysztof Chrust

30 listopada 2017 r.

Seminarium Polskiej Izby Ubezpieczeń

„Zamknięcie Roku 2017”

Agenda

Plan Prezentacji

Tytuł	Slajd
■ Aktywowanie kosztów w wartościach niematerialnych i prawnych	3
■ Nowa definicja grupy 3 ubezpieczeń na życie	9
■ Klasyfikacja lokat jako wolne środki zakładu ubezpieczeń	14
■ Analiza i dokumentacja wyboru aktywnego rynku dla celów wyceny w wartości godziwej	18

Aktywowanie kosztów w wartościach niematerialnych i prawnych

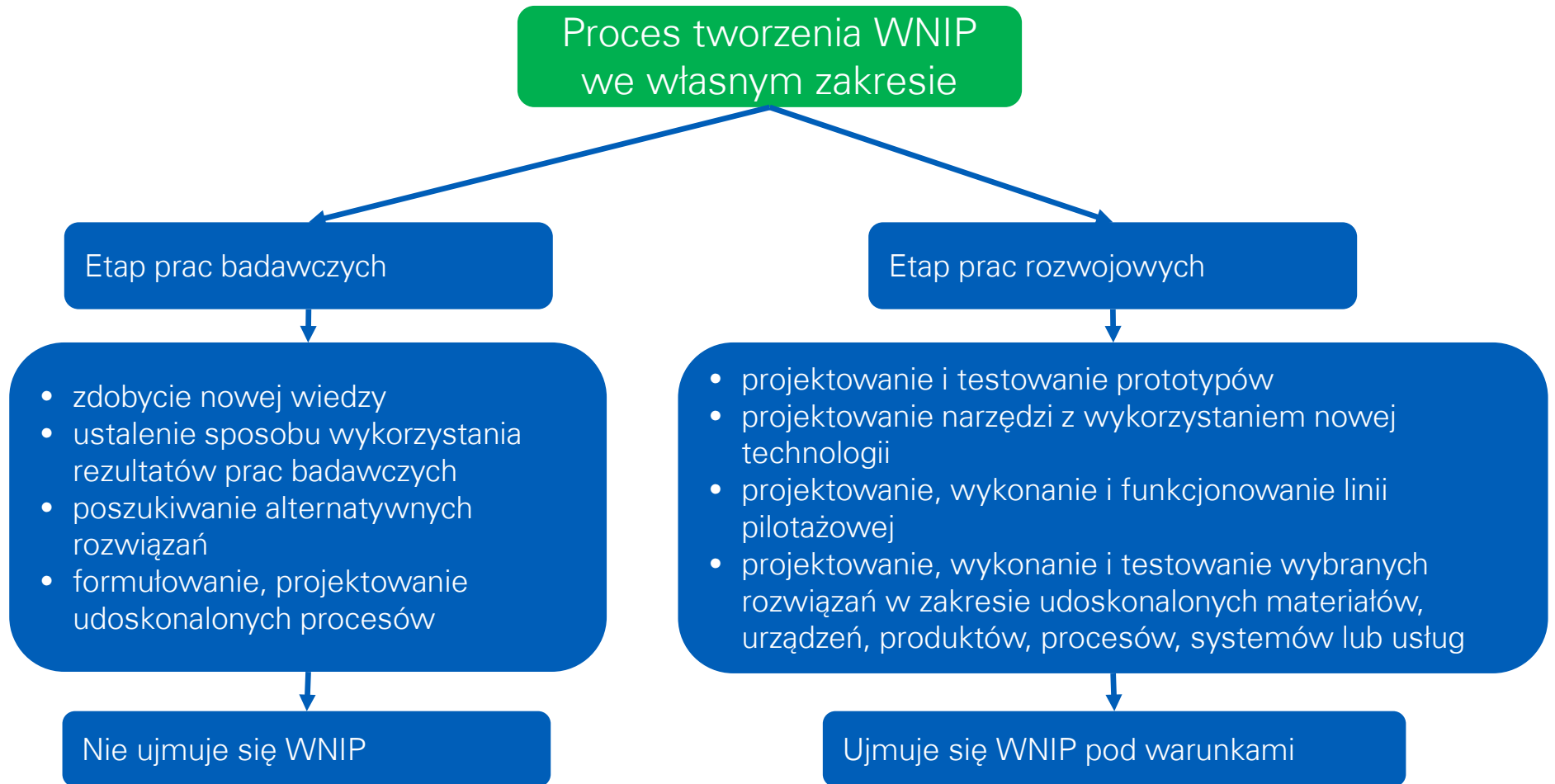
Definicja WNIP – ustawa o rachunkowości

- Artykuł 3 ust. 1 pkt 14 ustawy o rachunkowości:
  - wartości niematerialne i prawne - rozumie się przez to **nabyte przez jednostkę**, zaliczane do aktywów trwałych, **prawa majątkowe** nadające się do gospodarczego wykorzystania, **o przewidywanym okresie ekonomicznej użyteczności dłuższym niż rok**, przeznaczone do używania na potrzeby jednostki,
  - do wartości niematerialnych i prawnych zalicza się również **nabytą wartość firmy** oraz **koszty zakończonych prac rozwojowych**.
- Artykuł 33 ust. 2 ustawy o rachunkowości:
  - Koszty zakończonych prac rozwojowych [...] zalicza się do wartości niematerialnych i prawnych, jeżeli:
    - 1) produkt lub technologia wytwarzania są ściśle ustalone, a dotyczące ich **koszty prac rozwojowych wiarygodnie określone**;
    - 2) techniczna **przydatność produktu lub technologii** została stwierdzona i **odpowiednio udokumentowana** i na tej podstawie jednostka podjęła decyzję o wytwarzaniu tych produktów lub stosowaniu technologii;
    - 3) **koszty prac rozwojowych zostaną pokryte**, według przewidywań, **przychodami ze sprzedaży** tych produktów lub **zastosowania technologii**.

WNIP wg MSR

- MSR 38 - definicja
  - *możliwy do zidentyfikowania niepieniężny składnik aktywów, nieposiadający postaci fizycznej*
- Sposoby wytworzenia składników WNIP:
  - *Nabywanie*
  - *Nabywanie w transakcji połączenia*
  - *Nabywanie w drodze dotacji rządowej*
  - *Wymiana aktywów*
  - *Wartość firmy wytworzona we własnym zakresie*
  - **WNIP wytworzony we własnym zakresie**
- Kluczowe znaczenie dla możliwości ujęcia WNIP wytworzonego we własnym zakresie jest ustalenie etapu prac:
  - *Etap prac badawczych*
  - *Etap prac rozwojowych*

WNIP wytworzony we własnym zakresie

Warunki do kapitalizacji kosztów we WNIP

- Warunkiem do ujęcia WNIP z etapu prac rozwojowych:
  - możliwość, z technicznego punktu widzenia, ukończenia składnika wartości niematerialnych tak, aby nadawał się do użytkowania lub sprzedaży;
  - zamiar ukończenia składnika wartości niematerialnych oraz jego użytkowania lub sprzedaży;
  - zdolność do użytkowania lub sprzedaży składnika wartości niematerialnych;
  - sposób, w jaki składnik wartości niematerialnych będzie wytwarzał prawdopodobne przyszłe korzyści ekonomiczne. Między innymi jednostka może udowodnić istnienie rynku na produkty powstające dzięki składnikowi wartości niematerialnych lub na sam składnik lub - jeśli składnik ma być użytkowany przez jednostkę - użyteczność składnika wartości niematerialnych;
  - dostępność stosownych środków technicznych, finansowych i innych, które mają służyć ukończeniu prac rozwojowych oraz użytkowaniu lub sprzedaży składnika wartości niematerialnych;
  - możliwość wiarygodnego ustalenia nakładów poniesionych w czasie prac rozwojowych, które można przyporządkować temu składnikowi wartości niematerialnych.

Kapitalizacja kosztów wewnętrznych - aspekty praktyczne

- Kapitalizowanie kosztów jest możliwe od momentu, w którym spółka jest w stanie wykazać spełnienie warunków
- Jeśli składnik WNIP będzie używany na własne potrzeby, dla celów oceny czy ten składnik będzie wytwarzał prawdopodobne przyszłe korzyści ekonomiczne należy posłużyć się zapisami MSR 36 – jeśli aktywo samodzielnie nie generuje przepływów pieniężnych należy to oceniać na poziomie CGU
- Wydaje się, że wystarczające jest udowodnienie, że sukces projektu jest prawdopodobny, a nie pewny
- Wykazanie dostępności źródeł finansowania nie musi oznaczać posiadania środków pieniężnych o danej wartości na datę bilansową – plany finansowe, strategie i inne dokumenty mogą stanowić wystarczający dowód
- Wiarygodne ustalenie nakładów poniesionych w czasie prac rozwojowych jest możliwe do wykazania, w przypadku kosztów pracowniczych, poprzez prowadzenie szczegółowej ewidencji czasu pracy na danym projekcie oraz odpowiednich zapisów w dokumentach opisujących obowiązek danego pracownika

Nowa definicja grupy 3 ubezpieczeń na życie

Zmiana definicji grupy 3 ubezpieczeń na życie

Stan prawny do dnia
31 grudnia 2015 r.

Definicja Grupy 3 Działu I

Załącznik do ustawy o działalności ubezpieczeniowej
„Podział ryzyka według działów, grup i rodzajów ubezpieczeń”

Ubezpieczenia na życie, jeżeli są związane z ubezpieczeniowym funduszem kapitałowym

Zmiana definicji grupy 3 ubezpieczeń na życie

Stan prawny od dnia
1 stycznia 2016 r.

Definicja Grupy 3 Działu I

Załącznik do ustawy o działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej
„Podział ryzyka według działów, grup i rodzajów ubezpieczeń”

Ubezpieczenia na życie, jeżeli są związane z ubezpieczeniowym funduszem kapitałowym, **a także ubezpieczenia na życie, w których świadczenie zakładu ubezpieczeń jest ustalane w oparciu o określone indeksy lub inne wartości bazowe**

Zmiana definicji grupy 3 ubezpieczeń na życie

- Uzasadnienie zmiany w procesie legislacyjnym Ministerstwa Finansów:
  - „Proponuje się również **doprecyzowanie załącznika** do ustawy o działalności ubezpieczeniowej w zakresie **klasyfikowania tzw. produktów strukturyzowanych** (powiązanych z indeksem lub innymi wartościami bazowymi), poprzez stworzenie możliwości przyporządkowania tych produktów **do grupy 3 działu I**.
  - **W dotychczasowej praktyce** umowy ubezpieczenia na życie, w których świadczenie zakładu ubezpieczeń jest ustalane w oparciu o określone indeksy, **są prezentowane w sprawozdaniach finansowych w sposób nieprawidłowy w grupie 1 działu I** załącznika do ustawy, co sugeruje, że są to umowy ubezpieczenia o charakterze wyłącznie ochronnym.

[...]
  - **Proponowane regulacje mają na celu zapewnienie należytej ochrony prawnej ubezpieczającym, ubezpieczonym, uposażonym i uprawnionym z ww. umów ubezpieczenia na życie.**”

Zmiana definicji grupy 3 ubezpieczeń na życie

■ Konsekwencje:

- *przychody i koszty techniczne związane z produktami, w przypadku których świadczenie jest ustalane w oparciu o indeks lub inne wartości bazowe należy wykazać w technicznym rachunku ubezpieczeń na życie dla grupy 3 /odmienna prezentacja/*
- *efektem odmiennej prezentacji w technicznych rachunkach ubezpieczeń na życie może być konieczność odmiennej prezentacji aktywów związanych z tymi produktami w aktywach w bilansie zakładu ubezpieczeń /odmienna prezentacja pomiędzy Lokatami (portfelem B) a Aktywami netto ubezpieczeń na życie, gdy ryzyko lokaty (inwestycyjne) ponosi ubezpieczający (portfelem C)/*
- *odmienna prezentacja po stronie aktywów wpłynie na konieczność odmiennej prezentacji po stronie zobowiązań /odmienna prezentacja – wpływ na wysokość rezerwy ubezpieczeń na życie, gdy ryzyko lokaty (inwestycyjne) ponosi ubezpieczający (pozycja C)/*

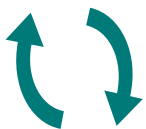

Klasyfikacja lokat jako wolne środki zakładu ubezpieczeń

Wolne środki zakładu ubezpieczeń

- Rozporządzenie w sprawie szczególnych zasad rachunkowości zakładów ubezpieczeń i zakładów reasekuracji („Rozporządzenie”) zakładowi ubezpieczeń na życie nakazuje:
  - *Przychody z lokat wolnych środków zakładu ubezpieczeń są przenoszone z technicznego rachunku ubezpieczeń na życie do ogólnego rachunku zysków i strat i ujmowane w pozycji „przychody z lokat netto po uwzględnieniu kosztów, przeniesione z technicznego rachunku ubezpieczeń na życie” (§ 24 ust. 2 Rozporządzenia)*
- Lokaty wolnych środków zakładu ubezpieczeń, zgodnie z Rozporządzeniem, to **lokaty niestanowiące pokrycia rezerw techniczno-ubezpieczeniowych**.
- Lokaty stanowiące pokrycie rezerw techniczno-ubezpieczeniowych, zgodnie z Rozporządzeniem, to lokaty, **o których mowa w art. 28 ust. 10 ustawy o rachunkowości**:

„W ubezpieczeniach majątkowych i osobowych dopuszcza się stosowanie dyskonta lub odpisów wyłącznie przy ustalaniu rezerw na skapitalizowaną wartość rent, rezerw ubezpieczeń na życie, rezerw ubezpieczeń na życie, gdy ryzyko lokaty (inwestycyjne) ponosi ubezpieczający, oraz rezerw na premie i rabaty (bonifikaty) dla ubezpieczonych w związku z osiąganymi dochodami z lokat stanowiących pokrycie tych rezerw.”

Wolne środki zakładu ubezpieczeń

- W ustawie o działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej **wykreślono** co do zasady **zapisy** obligujące zakład ubezpieczeń do kalkulowania i posiadania **aktywów stanowiących pokrycie rezerw techniczno-ubezpieczeniowych** w określonej wysokości (poprzednio art. 154 i 155 ustawy o działalności ubezpieczeniowej).
- Zasady wyceny lokat zakładu ubezpieczeń - § 22 Rozporządzenia:

„1. Zakład ubezpieczeń [...] różnice z tytułu aktualizacji wyceny lokat [...] ujmuje odpowiednio w przychodach lub kosztach działalności lokacyjnej, z zastrzeżeniem ust. 2 i 3.

*2. Różnice z tytułu aktualizacji wyceny lokat zaliczonych do kategorii **aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży, które nie są uwzględniane przy ustalaniu wartości rezerw techniczno-ubezpieczeniowych, ujmuje się bezpośrednio w kapitale własnym** w pozycji „kapitał z aktualizacji wyceny”, z zastrzeżeniem ust. 4.*

[...]

*4. Utworzone w okresie sprawozdawczym **odpisy** z tytułu trwałej utraty wartości lokat **obciążają wynik finansowy** zakładu ubezpieczeń albo zakładu reasekuracji.”*

Wolne środki zakładu ubezpieczeń

■ Problematyka

- *Przepisy prawa nie określają w sposób precyzyjny w jaki sposób należy ustalać na dzień bilansowy wartość lokat stanowiących pokrycie rezerw techniczno-ubezpieczeniowych oraz lokat wolnych środków zakładu ubezpieczeń.*
- *Kluczowe znaczenie ma zatem **przyjęta przez zakład ubezpieczeń polityka rachunkowości** w tym obszarze.*
- *Polityka powinna w szczególności warunkować możliwość i określać postępowanie w przypadku **zmiany klasyfikacji** lokat z tych stanowiących pokrycie rezerw do wolnych środków i odwrotnie.*
- *Zasady (polityki) te powinny być **stosowane w sposób ciągły (konsekwentnie)**.*
- *Dobłą praktyką jest również **przypisywanie poszczególnych lokat w dniu ich nabycia, do jednej z kategorii: lokaty wolnych środków lub stanowiące pokrycie rezerw.***

Analiza i dokumentacja wyboru aktywnego rynku dla celów wyceny w wartości godziwej

Aktywny rynek wg Rozporządzenia Delegowanego i MSSF

■ Rozporządzenie Delegowane

- Zgodnie z art. 10 pkt 2 Rozporządzenia Delegowanego Podstawową metodą wyceny aktywów i zobowiązań przez zakłady ubezpieczeń i zakłady reasekuracji jest wycena **według cen rynkowych notowanych na aktywnych rynkach tych samych aktywów lub zobowiązań.**
- Zakłady ubezpieczeń i zakłady reasekuracji stosują notowane ceny rynkowe **na podstawie kryteriów odnoszących się do aktywnych rynków, które są określone w międzynarodowych standardach rachunkowości** przyjętych przez Komisję na podstawie rozporządzenia (WE) nr 1606/2002.

■ MSSF 13

Definicja aktywnego rynku:

- Rynek, na którym transakcje dotyczące składnika aktywów lub zobowiązania odbywają się **z dostateczną częstotliwością i mają dostateczny wolumen, aby dostarczać w sposób ciągły informacji na temat cen.**

Wycena do wartości godziwej - dyskutowane kwestie

- Kryterium aktywności rynku
  - subiektywizm dotyczący doboru kryteriów
  - przyjęte podejście powinno być stosowane w sposób ciągły
- Korzystanie z cen z serwisu Bloomberg
  - cena może być uznana za pochodzącą z aktywnego rynku jeżeli wycena bazuje na niezmodyfikowanej cenie pochodzącej z aktywnego rynku do której jednostka ma dostęp (jest ją w stanie zweryfikować)
- Korzystanie z cen z rynku międzybankowego
  - cena może być uznana za pochodzącą z aktywnego rynku jeżeli rynek jest aktywny (wymagana każdorazowa analiza)
- Data z której pochodzi cena
  - procedura weryfikacji aktywności rynków powinna określać jak długo dana cena (cena ostatniego fixingu lub transakcji) może być stosowana do wyceny)

Wycena do wartości godziwej – procedura weryfikacji aktywności rynków

- Procedura weryfikacji aktywności rynków, z których notowania są wykorzystywane do wyceny, zawierająca co najmniej następujące elementy:
  - *zdefiniowanie szczegółowych wymogów stawianych przez Spółkę by uznać rynek za aktywny (np. liczba transakcji, okres w którym transakcje muszą wystąpić, wartość transakcji)*
  - *sposób analizy i dokumentacja częstotliwości wykonywanych transakcji na rynku*
  - *sposób analizy i dokumentacja wolumenu tych transakcji*
  - *analiza dostępności do rynku, z którego stosowana jest wycena*
  - *źródła danych wejściowych*
  - *wymogi dotyczące terminów wykonania i zatwierdzania wyników analizy.*

Zastrzeżenie prawne

Zastrzeżenie prawne

Informacje zawarte w niniejszym dokumencie mają charakter ogólny i nie dotyczą konkretnego podmiotu. Informacje zostały wybrane na podstawie naszej oceny tego, co jest najbardziej istotne z uwagi na cel niniejszej prezentacji. Informacje te opierają się na naszym doświadczeniu podczas przeprowadzania audytów w 2016 r. Przedstawione informacje mogą nie być odpowiednie do celów innych niż cel niniejszej prezentacji.

Dziękujemy

© 2017 KPMG Audyt Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością sp. k. jest polską spółką z ograniczoną odpowiedzialnością i członkiem sieci KPMG składającej się z niezależnych spółek członkowskich stowarzyszonych z KPMG International Cooperative ("KPMG International"), podmiotem prawa szwajcarskiego. Wszelkie prawa zastrzeżone.

Biuro KPMG w Warszawie

ul. Inflancka 4a
00-189 Warszawa
T: +48 (22) 528 11 00
F: +48 (22) 528 10 09
kpmg.pl

Prelegenci KPMG:

Artur Chądzyński
Departament Audytu
Instytucji Finansowych
Starszy Menedżer
T: + 48 22 528 1077
E: achadzynski@kpmg.pl

Kamil Józwik
Departament Audytu
Instytucji Finansowych
Menedżer
T: + 48 22 528 1966
E: kamiljozwik@kpmg.pl

Krzysztof Chrust
Departament Audytu
Instytucji Finansowych
Menedżer
T: + 48 22 528 2024
E: kchrust@kpmg.pl

KPMG Poland

© 2017 KPMG Audyt spółka z ograniczoną odpowiedzialnością sp.k. jest polską spółką komandytową i członkiem sieci KPMG składającej się z niezależnych spółek członkowskich stowarzyszonych z KPMG International Cooperative ("KPMG International"), podmiotem prawa szwajcarskiego. Wszelkie prawa zastrzeżone.